

V. Épületeink

1. Templom

A 200 négyzetöl gyümölcsfákkal beültetett úgynevezett „Cinterem”-ben áll a kis templom, amely 1847–1851 között épült Antal György lelkész és Czákó Mihály curator idejében. Az ecclesia a maga költségén építette, de hogy ez a költség mennyi volt nem tudjuk.

Kőfalú, kúptornyú, háromszáz lelket befogadó épület a templom. Hófehér falain 5 ablakával néz az utcára, két alig embermagasságú bejárata, porticusa van, amelyek kettős ajtóval vannak ellátva. Tornyában 2 harang van, egy halk szavú, kis harang, amely 1757-ből való és egy nagyobb 140 kg-os 1926-ból való, amelyet a hívek közravatal útján öntöttek az 1917 január elsején a háborúba elvitt nagyobb harang helyébe. Hetenként kétszer, éspedig hétfőn reggel és szombaton este szól, illetve szólnak csendesen a kisfalú népéhez, természetesen vasárnap és ünnepnapokon.

A templom belseje világos, padlózata első osztályú hajó-palló, mennyezete kékre festett 60-60 cm hosszú és szélességű deszka kockákból áll, a közepén felírás, hogy az Isten dicsőségére s az emberek javára építették. Közvetlen a főajtó mellett van a katedra, hat keskeny lépcsőfokkal. Bordó szövettakaróját a magyarlétei református nők ajándékozták 1930-ban.

A korona alsó része 1752-ben készült, míg a felső része 1851-ben a templom újjáépítésekor. A nők részére 6-6 sor pad van jobbra és balra, felette a régi karzat az utcai ajtóval, ahol a toronyba a feljárt is van. A nők padjával szemben van a férfiak padja s emellett van az új karzatra a feljárt is, amely 1907-ben épült a 15 változatú orgona-harmónium vételekor. A harmónium maga 740 Koronába került. A katedrával szemben levő 3 pad szintén a férfiaké.

Az úrasztala díszes asztalosmunka, állandóan három kézimunkával díszített terítővel letakarva. Úrvacsora osztáskor csaknem az összes (14 darab) takaró díszíti az úrasztalát, ami mind a hívek ajándéka. Van az egyháznak egy aranyozott serlege, melyet a magyarvalkói református egyház ajándékozott 1876-ban, egy china-ezüst úrasztali serlege, melyet asszonyaink ajándékoztak 1926-ban. Van még 2 darab óntányér 2 db ónkanna s egy darab ón keresztelőpohár. Kevés clenódiuma van az egyháznak, ami arra vezethető vissza, hogy 1868-ban az égés alkalmával az addigi összes clenódiumok is porrá égtek.

Az 1930 év nevezetes egyházközségünk történetében, ugyanis ez évben újtottuk meg kis templomunkat, mintegy 225.000 lejes költséggel, amit mind a hívek adtak össze, átadva az egyházközségnek e célra a fenyőerdőből az 1929 évi osztalékaikat. Ez összegből az omladozó templom minden tekintetben kijavított. Újra fedetett templom és torony bádoggal, kívül-belül a templom és torony fala megvakolatott s fehérre szépen kimeszeltetett. A kőpadozat helyett deszka pádimentum tetetett. A felszentelési ünnep 1930. szeptember 7-én tartatott meg Nagytiszteletű Bokor Márton kalotaszegi esperes, Tiszteletes Madaras Endre tordaszentlászlói lelkész és helybeli lelkész Mihályfalvy István közreműködésük által. Ugyanakkor adatott át a díszes szószéktakaró, ami asszonyaink ajándéka 5200 lej értékben, s így új Biblia 800 lej értékben. Ami Asztalos István sz. gondnok ajándéka. Ennyiben lehet kis templomunk történetét egybefoglalni, maga a részletes leírása a renoválás történetéről egy kis füzetben olvasható, amit a lelkész a felszentelési ünnepen olvasott fel.

2. Iskola – tanítói lak

Az iskola és tanítói lak egy negyed hold egyházi belsőségnek a főutcai részén fekszik, amelyet 1905-ben felerészben a község, felerészben az állam építtettek fel. Egész hosszában az utcára néz 10 nagy ablakkal. Nagy boltozott kapun van a bejárás, a balra eső rész a tanterem 10x6x4 m területű, négy utcára néző ablakkal, bejárata egy kis előszoba.

A jobb oldali részen van a tanítói lakás, mely áll 2 szoba, konyha és kamarából. Az egész tanítói lakást folyosó övezi. Melléképületei egy deszkából épült cseréppel fedett fűskamrának használt istálló, és 3 rekeszes closett. Az iskolaépület igen elhanyagolt, nagy helyeken leomlott a tapasz s az egész indulóban van, de javítására nem igen gondolnak. Mint részbeni állam tulajdonát 1919-ben vette át a román állam s ma benne magyar tannyelvű állami iskola működik, de napról-napra nagyobb tért hódít a román nyelv tanítása, míg a magyar nyelv lassanként kimarad a tanításból.

3. Lelkeszi lakás

Ez idő szerint a falú legszebb épülete, mégy utcára néző ablakkal. Épült 1903-ban László B. István kurátorsága alatt. Költségei fedezésére a Méltóságos Igazgató Tanács adott 500 Korona kölcsönt, továbbá minden adófizető 4-4 korona papfizetést – ez időben halt meg Szakács János lelkész – e költséghez fizette be. Az építkezés házilag történt, a hívek 1600 Korona értékű közmunkát végeztek és a kint levő tőkék egy negyede fordított az építés költségeinek fedezésére. Az építkezést Aszalos György alsójárai tb. főszolgabíró vezette nemes buzgósággal.

Az épület áll három 5 m hosszú, 4 m szélességű szoba, 4 m. hosszú, 3 m szélességű konyha és 4 m hosszú 1 ½ m szélességű kamrából, ahonnan a padlásra feljáró lépcső vezet. Az épület „L”- alakú és pedig 2 szoba az utcára, egy szoba és a konyha az udvarra néznek. Az udvari részben folyosó veszi körül a lakást. A fedél zsindeley, amely az 1923 és 124 években újra fedetett. A papi telek utcai részét nagyon elcsúnyítja, hogy a sertésól szemben a lakással, egészen az utcán áll, egy fedél alatt a fűskamrával. Az istálló-csűr még ma sincs teljesen kész állapotban. Kerítések mindenütt jó karban vannak. Egy gondozatlan, víz nélküli kút áll még a papi lak udvarán.